

TERRITORIUM

Territorium is een initiatief van de provincie Vlaams-Brabant, dienst leefmilieu en sluit aan bij de reizende tentoonstelling 'het Klimaatcasino' en de provinciale biodiversiteitscampagne 'Je hebt meer burens dan je denkt'.

Provincieplein 1 - 3010 Leuven - 016 26 72 79
www.koesterburen.be
www.vlaamsbrabant.be/klimaatcasino

TERRIQUIZ

- Jij bent -als leerkracht- de **quizmaster**.
- Een groep wint een actiekaart door een **quizvraag** juist te beantwoorden.
- Als er meerdere antwoorden mogelijk zijn, is één juist antwoord voldoende.

SET 1 en 2

Leefgebieden		Soortenkaarten		Voeding	
Akkers	2	Europese hamster	1	Granen	5
Bossen	3	Geelgors	2	Dode planten	1
Graslanden	2	Gele kwikstaart	1	Insecten	3
Hagen en houtkanten	3	Grauwe gors	1	Vissen	3
Poelen, plassen en moerassen	3	Baardsnuituil	1	Zaden	4
Ruigten en struwelen	2	Kleine ijsvogelvlinder	1	Plantensappen	2
Waterlopen	2	Middelste bonte specht	1	Honingdauw	2
		Vliegend hert	1	Nectar	2
		Bosorchis	2	Slakken	1
		Papegaaizwammetje	1	Waterbeestjes	3
		Eikelmuis	2	Bladeren	1
		Sleedoornpage	1	Heggenrank	1
		Rivierdonderpad	2		
		Drijvende waterweegbree	1		
		Kamsalamander	2		
		Karwijselie	1		
		Heggeranklieveheersbeestje	1		
		Zomertortel	2		
		IJsvogel	2		
Totaal aantal:	17	Totaal aantal:	26	Totaal aantal:	28

SET 3

Leefgebieden		Soortenkaarten		Voeding	
Bermen en verstoorde gronden	2	Grote tijm	1	Heggenrank	1
Broekbossen	2	Oeverwaluw	1	Insecten	4
Graslanden	2	Vroedmeesterpad	1	Dode planten	2
Hagen en houtkanten	3	Rivierdonderpad	2	Spinnen	1
Hoogstamboomgaarden	1	Matkop	1	Zaden	2
Oelen, plassen en moerassen	3	Rode kelkzwam	1	Honingdauw	1
Ruigten en struwelen	2	Bosorchis	2	Nectar	1
Waterlopen	2	Papegaaizwammetje	1	Granen	2
Ruigten en struwelen	2	Zomertortel	2	Slakken	2
Waterlopen	2	Eikelmuis	3	Vissen	3
		Geelgors	1	Waterbeestjes	3
		Sleedoornpage	1	Bladeren	2
		IJsvogel	2		
		Kamsalamander	2		
		Karwijselie	1		
		Drijvende waterweegbree	1		
		Bramensprinkhaan	1		
		Heggeranklieveheersbeestje	1		
Totaal aantal:	17	Totaal aantal:	25	Totaal aantal:	24

SET 4 en 5

Leefgebieden		Soortenkaarten		Voeding	
Akkers	2	Europese hamster	1	Granen	4
Bermen en verstoorde gronden	2	Geelgors	2	Zaden	4
Bossen	3	Gele kwikstaart	1	Insecten	6
Hagen en houtkanten	3	Grauwe gors	1	Spinnen	1
Heide	2	Rivierdonderpad	2	Plantensappen	2
Poelen, plassen en moerassen	3	Grote tijm	1	Honingdauw	2
Waterlopen	2	Oeverwaluw	1	Nectar	2
		Vroedmeesterpad	1	Dode planten	1
		Sleedoornpage	1	Bladeren	1
		Baardsnuituil	1	Dode dieren	1
		Kleine ijsvogelvlinder	1	Vissen	3
		Zomertortel	1	Slakken	1
		Middelste bonte specht	1	Waterbeestjes	3
		Vliegend hert	1		
		Bosorchis	1		
		Eikelmuis	1		
		Nachtzwaluw	1		
		Slijmwasplaat	1		
		Veldkrekelt	1		
		Drijvende waterweegbree			
		IJsvogel			
		Kamsalamander 2			
		Karwijselie 1			
Totaal aantal:	17	Totaal aantal:	26	Totaal aantal:	28

TERRITORIUM SPELFICHE

EEN TACTISCH KAARTSPEL OVER BIODIVERSITEIT

Met dit spel voor spelers vanaf 12 jaar worden 'biodiversiteit' en de samenhang tussen soorten en leefgebieden duidelijk. De spelers maken op een toffe manier kennis met de planten- en diersoorten die bijzonder zijn in de Provincie Vlaams-Brabant: de koesterburen..

SPELMATERIAAL

- 1 fiche met speluitleg
- 12 actiekaarten
- 5 sets met:
 - soortenkaarten
 - voedingskaarten
 - leefgebiedkaarten
 - 12 rampenkaarten
 - 1 actiefiche
 - 2 dobbelstenen
 - 4 zandlopers: 30 seconden (rood), 1 minuut (paars), 2 minuten (blauw), 3 minuten (zwart).
 - verbindingsstukjes

STAPPEN

Territorium wordt in **drie rondes** gespeeld.

SPELRONDE 1

Territorium opbouwen.

SPELRONDE 2

Rampen treffen het territorium.

SPELRONDE 3

Quiz en actie ondernemen om de bedreigingen weg te werken.

Na spelronde 3 is er een **nabespreking** in groep om te toetsen of de inhoud is overgebracht en zaken aan te vullen of te verduidelijken.

SPELREGELS EN SPELVERLOOP

RONDE 1

TERRITORIUM OPBOUWEN

De deelnemers worden in **vijf kleinere groepjes** ingedeeld van maximum 6 spelers. Elke groep beschikt over een **set spelkaarten en 12 rampenkaarten**. De spelkaarten zijn onderverdeeld in **3 categorieën**: soorten, voedsel en leefgebieden.

- Elke speler krijgt bij de start van het spel **8 kaarten**:
2 leefgebieden, 3 voedingskaarten, 3 soortenkaarten.
- Leg ook **2 leefgebieden** open op tafel: één met water (leefgebied poelen, plassen, moerassen of leefgebied waterlopen) en een ander leefgebied naar keuze.
Zorg dat ze niet bij elkaar aansluiten.
- Leg de overige kaarten open op **drie stapeltjes**: leefgebieden, voeding, soorten.
- De **jongste** speler begint. Daarna speel je met de wijzers van de klok mee.
- Ben je aan de beurt, dan draai je de **zandloper** om.
- Je beurt duurt zolang de zandloper loopt (er zijn zandlopers met verschillende tijdsduur).
- Als je aan de beurt bent, moet je proberen **zoveel mogelijk kaarten af te leggen**.

Hoe kan je kaarten afleggen?

- Je mag soorten aan het leefgebied koppelen waarop ze vermeld staan.
- Je mag voedsel aan de soort koppelen als het voedsel op de soortenkaart staat.
- Je mag zoveel kaarten als je kan aan bestaande reeksen hangen.
- Je mag een nieuwe reeks van 3 verschillende kaarten vormen/
- Je mag kaart(en) verschuiven
- Je mag een van je kaarten terug op de stapel leggen als je twee reeksen aan elkaar kan doen sluiten.
- **Let op**: je mag géén twee dezelfde kaarten naast elkaar leggen!

- Als je geen kaarten kan afleggen of niets hebt gedaan voor de zandloper leeg is, moet je **één kaart** van een stapel naar keuze **nemen**. Deze kaart mag je wel nog in dezelfde beurt afleggen (als de tijd nog niet om is).

- Wie als eerste al z'n kaarten heeft uitgespeeld, **wint** het spel. Als er een winnaar is, wordt er nog verder gespeeld tot er één speler met kaarten overblijft.
(Je kan ook zelf een maximum speelduur bepalen. Deze moet wel minstens 10 minuten zijn. In dit geval wint de speler met de minste kaarten als de speeltijd voorbij is. Na de afgesproken tijd legt elke speler nog zoveel mogelijk kaarten af.)

RONDE 2

RAMPEN!

- Het gebouwde territorium blijft op tafel liggen.
- Elke groep krijgt nu **2 dobbelstenen** en **12 rampenkaarten**.
- Het aantal ogen op de dobbelstenen verwijst naar de **cijfers** op de rampenkaarten.
- Elke speler moet één keer dobbelen (naar keuze met één of twee dobbelstenen) en krijgt de overeenkomstige **rampenkaart**.
- De speler **voert uit** wat er op de rampenkaart staat.
- De spelkaarten die door de rampenkaart worden getroffen, moeten worden **omgedraaid**.
- Als elke speler zijn rampenkaart heeft toegepast, blijft het spel zo liggen voor ronde drie.

RONDE 3

ACTIE!

- In deze ronde wordt er tegen het spel én tegen de andere groepen gespeeld.
- Elke groep krijgt een **actiefiche**. Op die fiche staan 12 maatregelen die je kan nemen om het vernietigde territorium **te redden**.
- De groep kan best **eerst** aan de hand van de actiefiche **uitpluizen** welke **maatregelen nodig** zijn om de rampen op z'n territorium te verhelpen. De spelers krijgen hiervoor 5 minuten de tijd.
- Er zijn 12 actiekaarten te verdelen. Door in de **TerriQuiz** (zie verder) de juiste actiekaarten te winnen, kan de groep z'n territorium herstellen.
- **De winnaar** van het spel is de groep die met het **meest ongeschonden territorium eindigt**.

Oplossingen rampen/acties:

1 = A / 2 = B / 3 = C / 4 = D / 5 = E / 6 = F / 7 = G /
8 = H / 9 = I / 10 = J / 11 = K / 12 = L

TERRIQUIZ

- Jij bent -als leerkracht- de **quizmaster**.
- Een groep wint een actiekaart door een **quizvraag** juist te beantwoorden.
- Als er meerdere antwoorden mogelijk zijn, is één juist antwoord voldoende.
- Bij een foutief antwoord, stel je een nieuwe vraag voor alle groepen.
- Bij een juist antwoord mag de groep **één** van de 12 **actiekaarten kiezen**.
- Elke groep stelt een **kapitein** aan en kiest een dierengeluid (je kan er ook voor opteren dat de kapiteins gewoon hun vinger opsteken). Wie na een vraag eerst z'n dierengeluid laat horen, mag antwoorden.

VRAGEN TERRIQUIZ

Als quizmaster stel je volgende vragen:

- Wat eet een **zomertortel**? ([granen](#))
- Waar leeft de **slimwasplaat**? ([heide](#))
- Wat is een **rivierdonderpad**? ([vis](#))
- Welke vogel lijkt van **IJsland**, maar is het niet? ([ijsvogel](#))
- De **eikelmuis** eet geen eikels, maar wat dan wel? ([zaden](#), [bladeren](#), [slakken](#))
- Op welke plant leeft het **heggeranklieveheersbeestje**? ([heggerank](#))
- Noem twee **gorzen** die op akkers leven. ([geelgors](#), [grouwe gors](#))
- Waar groeit de **bosorchis**? ([graslanden](#), [hagen en houtkanten](#))
- Welk soort dier is de **sleedoornpage**? ([vlinder](#))
- Noem een dier dat op de **heide** leeft. ([veldkrekel](#), [nachtswaluw](#))
- Welke twee dieren eten **waterbeestjes**? ([rivierdonderpad](#), [kamsalamander](#))
- Wat is een **matkop**? ([vogel](#))
- Welke twee planten groeien in **poelen, plassen en moerassen**? ([drijvende waterweegbree](#), [karwijselie](#))
- De grootste **salamander** van ons land vind je in de poelen, plassen en moerassen van Vlaams-Brabant. Hoe heet deze salamander? ([kamsalamander](#))
- Wie lust **insecten**? ([vroedmeesterpad](#), [matkop](#), [gele kwikstaart](#), [middelste bonte specht](#), [nachtswaluw](#), [oeverzwaluw](#), [kamsalamander](#))
- Welke **specht** vind je in onze bossen? ([middelste bonte specht](#))
- Waar leeft de **oeverzwaluw**? ([bermen en verstoorde gronden](#))
- Welke **hamster** crosst over onze akkers? ([Europese hamster](#))
- Wat is een **baardsnuituil**? ([vlinder](#))
- Wat eet een **bramensprinkhaan**? ([bladeren](#))

Links:
Een intact territorium.
Onder:
Een territorium getroffen door een ramp.

NABESPREKING

Als het spel is gespeeld, begrijpen de deelnemers dat er een samenhang is tussen verschillende soorten, leefgebieden en voedsel. Ook het ingrijpen van de mens en de rol van het klimaat zijn aan bod gekomen.

Het is goed om in een nabespreking een en ander open te trekken zodat de spelers de zin inzien van biodiversiteit, koesterburen en acties die kunnen worden ondernomen.

Je kan dit best voorbereiden met de uitleg over biodiversiteit die je in de handleiding van het klimaatcasino vindt en met de informatie op www.koesterburen.be. Op deze website vind je ook een overzicht van de unieke groep van koesterburen van jouw gemeente.

Denk ook eens na wat er bijvoorbeeld op school of in jouw organisatie kan worden gedaan om de biodiversiteit te beschermen. Wil je op school concrete acties opzetten, dan kan dit misschien wel met subsidies van de Provincie Vlaams-Brabant. Surf eens naar www.vlaamsbrabant.be/ mos en klik door naar Natuur op school.

Maar ook in je eigen tuin of binnen je organisatie kan je heel wat doen. Voor ideeën of voorbeelden kan je terecht op **www.koesterburen.be**